

ANDRZEJ OWCZAREWICZ, KAZIMIERZ SOBIESZEWSKI

Przypadki draszejozy żołądka konia

Katedra Anatomii Patologicznej Wydziału Weterynarii WSR
w Lublinie

Kierownik: doc. dr B. RUBAJ

Katedra Parazytologii i Chorób Inwazyjnych Wydziału
Weterynarii WSR w Lublinie

Kierownik: doc. dr S. FURMAGA

W dotychczasowym piśmiennictwie krajowym brak jest danych odnośnie występowania u koni w Polsce nicieni *Drascheia megastoma* (Rudolphi, 1819), a zwłaszcza inwazji żołądkowej wywołanej tym gatunkiem. Skłoniło to autorów nie tylko do opisanie obserwowanych przypadków ale krótkiego przedstawienia morfologii, biologii, inwazjologii oraz działania chorobotwórczego tych nicieni.

Drascheia megastoma (Rudolphi, 1819) należy do rodziny *Habronematidae Ivaschkin*, 1961, podrzędu *Spirurata Railliet*, 1914. Są to nicienie niewielkich rozmiarów, 8—15 mm długie i 0,5—0,8 mm grube. Koniec ogonowy samca spiralnie skręcony, zaopatrzony w brodawki płciowe. Szpara sromowa samicy w przedniej części ciała. Jajo o wymiarach 0,043—0,064×0,008—0,017 mm zawiera w chwili składania wykształcony zarodek.

Żywicielem pośrednim *D. megastoma* jest mucha domowa (*Musca domestica*) i wiele innych gatunków much należących do tego rodzaju. Wydalone jaja pasożyta, zawierające rozwiniętą larwę lub wyklułe larwy *D. megastoma* zjadane są przez larwy much. W cewkach Malpighi'ego, muchy larwy linieją dwukrotnie osiągając po ok. 16 dniach stadium inwazyjne. W tym stadium larwy przenikają do ssawki muchy. Inwazja tymi nicieniami może nastąpić *per os* lub *per cutis*, poprzez ranki na skórze konia. Larwy inwazyjne *D. megastoma* mogą dostać się do przewodu pokarmowego konia, gdy opadnięte nimi muchy siadają na jego wargach. Przerwywają wtedy wargę dolną owada, wnikając do jamy gębowej konia, skąd są przelitywane do żołądka. Inwazja tymi nicieniami może nastąpić także przez zjedzenie wraz z karmą opadniętych larwami much. Okres prepatentny wynosi 44—64 dni. Larwy inwazyjne za pośrednictwem much mogą dostać się również do ran na skórze konia wywołując skórny postać schorzenia, a stąd za pośrednictwem naczyń krwionośnych mogą być przenoszone do płuc.

Draszejoza odgrywa niepoślednią rolę w patologii zwierząt jednokopytnych, zwłaszcza w krajach tropikalnych. W krajach o klimacie umiarkowanym może także występować pod trzema klinicznymi postaciami, jako draszejoza skóry, płuc i żołądka w zależności od drogi inwazji. Draszejoza skóry klinicznie określana mianem „wrzodów letnich” dotyczy najczęściej tylnej powierzchni stawu pęcinowego. Wrzody te są trudne do leczenia i znikają samorzutnie z nastaniem zimniejszej pory roku. Z formą skórą draszejozy związana jest często forma płucna, kiedy to spotyka się w płucach

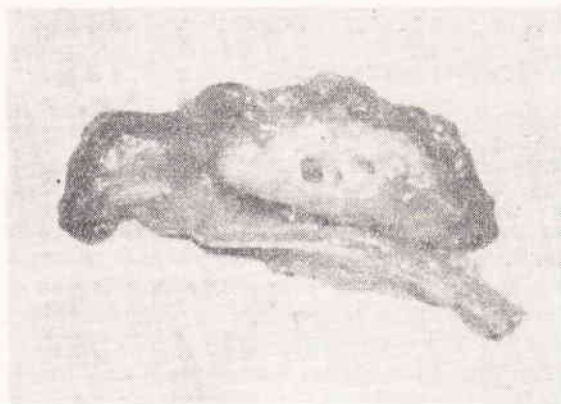
guzki zawierające larwy *D. megastoma*, dostające się do płuc drogą naczyń krwionośnych z „wrzodów letnich”. Poważniejsze znaczenie obok formy skórnej schorzenia ma forma żołądkowa. W tym przypadku w ścianie żołądka powstają guzy wielkości od orzecha laskowego do jaja kurzego, a nawet większe. Występują zwykle pojedynczo, rzadziej po dwa, niekiedy zaś od 4 do 8 (3), zlokalizowane najczęściej na granicy z częścią wpustową. Na wierzchołku tych guzów zazwyczaj znajduje się kraterowaty otwór z którego przy ucisku wycieka szara, serowata masa zawierająca liczne pasożyty i ich jaja. Na przekroju cały zrąb guza poprzecznie jest labiryntem komunikujących się ze sobą kanalików wypełnionych nicieniami. Intensywna inwazja tych nicieni prowadzić może do nieżyłowego zapalenia śluzówki żołądka, naruszenia równowagi motorycznej i sekrecyjnej w wyniku drażniącego działania pasożytów na zakończenia nerwu błędnego i splotu Auerbacha.

W wypadku infekcji guzy te mogą ulegać zropieniu, co w rezultacie prowadzić może do perforacji ściany żołądka, powodując zapalenie otrzewnej. Tego rodzaju przypadki były notowane w literaturze (1, 2).

Przypadki własne dotyczyły dwóch koni pochodzących z powiatu lubelskiego i sekcjonowanych w Katedrze Anatomii Patologicznej w okresie wiosennym 1968 r.

Pierwszy koń, wałach, lat 12, maści kasztanowatej sekcjonowany był w dniu 1.IV.1968 r. Przyczyną śmierci było ostre zapalenie przewodu pokarmowego wywołane działaniem toksycznej karmy. Oprócz zmian mających niewątpliwie związek przyczynowy z zejściem śmiertelnym konia, stwierdzono pod błoną śluzową w okolicy dennej żołądka, w niewielkiej odległości od części wpustowej pojedynczy, guzowaty twór, wielkości orzecha włoskiego. Guz występował wyraźnie do światła żołądka, a pokrywająca go błona śluzowa była znacznie ścięczała ale w badaniu makroskopowym nie wykazywała widocznych ubytków i uszkodzeń. Guz był konsystencji odpornej, kształtu owalnego i tkwił w warstwie podśluzowej. Na przekroju okazało się, że część środkową guza tworzy jama wypełniona gęstą, ciągliwą, śluzopodobną masą w której znajdowało się 15 ruchliwych nicieni o wymiarach 10—13 mm długości i ok. 0,5 mm grubości. Część obwodowa guza utworzona była z grubej (ok. 1,0 cm) łącznotkankowej torebki. Wszystkie znalezione nicienie poddano dokładnemu badaniu w Katedrze Parazytologii i Chorób Inwazyjnych i określono je jako *Drascheia megastoma* (Rudolphi, 1819).

Drugi koń, wałach, lat 9, maści siwej sekcjonowany był w dniu 17.VI.1968 r. Koń padł wśród objawów ogólnej niewydolności krążenia, a sekcyjnie stwierdzono obraz posocznicy z wyraźnie zaznaczonym ostrym zapaleniem przewodu pokarmowego. Podobnie, jak w przypadku pierwszym zauważono w okolicy dennej żołądka po stronie lewej w pobliżu części wpustowej guz kształtu owalnego o wymiarach 3,5×2 cm (fot. 1). Guz występował nieznacznie do światła

Fot. 1. Przekrój ściany żołądka z widocznym guzem pod błoną śluzową. Wewnątrz guza widoczne są liczne kanały

ła żołądka i był wyraźnie przedzielony na dwie części, sprawiając wrażenie jak gdyby stanowił dwa oddzielne twory. W pokrywającej błonie śluzowej na szczycie jednego z guzów widoczny był kraterowaty otwór, od którego biegły liczne kanały do środka guza, tworząc w nim liczne, wzajemnie komunikujące się ze sobą połączenia wypełnione szarą, śluzopodobną serowatą masą w której znajdowało się ok. 40 nicieni o wymiarach 10–13 mm długości i ok. 0,5 mm grubości. Część obwodowa guza zbudowana była z włóknistej, grubej (0,8 cm) torebki łącznotkankowej. Histologicznie stwierdzono nacieczenie torebki bardzo licznymi kwasochłonnymi leukocytami. W kanałach drążących utkanie guza obok licznych przekrojonych nicieni widoczne były również ich jaja.

Na podstawie badania morfologicznego nicieni ustalono, podobnie jak w przypadku pierwszym, że pasożyty należą do gatunku *Drascheia megastoma* (Rudolphi, 1819).

Zaobserwowanie dwóch przypadków draszeiozy koni w stosunkowo krótkim okresie czasu wskazywałoby, że inwazja tymi nicieniami na terenie powiatu lubelskiego nie jest zjawie-

skiem odosobnionym. Opisane przypadki traktujemy jako pierwszy sygnał tego schorzenia u koni w Polsce.

Piśmiennictwo

1. Dieulouard P.: Rec. Med. Vet. 105, 206, 1929.
2. Skryabin K. I.: Arch. wet. nauk. 1, 31, 1912.
3. Szczerbinin I. W.: cit.: Osnovy nematodologii. XI, Moskwa, 1963.

Adres autora: lek. wet. Andrzej Owczarewicz, Lublin, Aleja PKWN 40c.

Овчаревич А., Собешевски К. — Случай драшеиоза желудка лошади.

Описали первый раз в Польше два случая драшеиоза желудка у лошадей. При вскрытии установили под слизистой оболочкой дна желудка одиночные бугристые образования величиной в итальянский орех, торчащие внутрь желудка. Шишки имели плотную консистенцию и находились в подслизистом слое желудка. Внутренняя часть шишек содержала густое, слизистое вещество и в нем 15–40 нематод длиной 10–13 мм и толщиной ок. 0,5 мм. Периферийную часть шишек составляла толстая сумка из соединительной ткани инфильтрованная эозинофилами. Паразиты определили как *Drascheia megastoma* (Rudolphi, 1819).

Owczarewicz A., Sobieszewski K. — The cases of drasheiasis in horses.

The authors described, for the first time in Poland, two cases of stomach drasheiasis in horses. In horses investigated anatomopathologically, under the mucosa in fundus of the stomach the single nodal formations as big as walnuts were found protruding evidently in the direction of stomach inside diameter. The nodes were of resistant consistence and were fixed in submucosa. The middle part of the nodes was a hole filled with heavy mucinoid, in which there appeared nematodes in amount of 15–40 specimens 10–13 mm long, about 0,5 mm thick. The circumferential part of the nodes was a thick capsule of the connective tissue, infiltrated with acidophile leukocytes. The nematodes were investigated parasitically and appeared to be *Drascheia megastoma* (Rudolphi, 1819).

HIGIENA I TECHNOLOGIA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

EDMUND PROST

Mycobacteriosis lymphonodica u świń. II. Badania nad występowaniem *Mycobacterium* w tkance mięśniowej

Katedra Higieny Produktów Zwierzęcych Wydziału Weterynarii WSR w Lublinie
Kierownik: prof. dr E. PROST

Badania własne oraz dane piśmiennictwa wykazały, że u świń występują stosunkowo często zmiany gruźliczopodobne, ograniczone jedynie do węzłów chłonnych, które określono jako *Mycobacteriosis lymphonodica*. Czynnikiem przyczynowym tych zmian są *M. avium* oraz atypowe *Mycobacteria*.

Ponieważ mięso świń stanowi jeden z podstawowych produktów żywnościowych człowieka, występowanie wymienionych procesów

chorobowych wiąże się z higieną środków spożywczych. Istotnym zagadnieniem w tym względzie jest stąd stwierdzenie, czy przy obecności zmian gruźliczopodobnych w węzłach chłonnych u świń ma miejsce występowanie wymienionych *Mycobacterium* w tkance mięśniowej.

Dotychczas opublikowane nieliczne prace z tego zakresu wykazały albo brak obecności (4) lub też występowanie *Mycobacterium* w